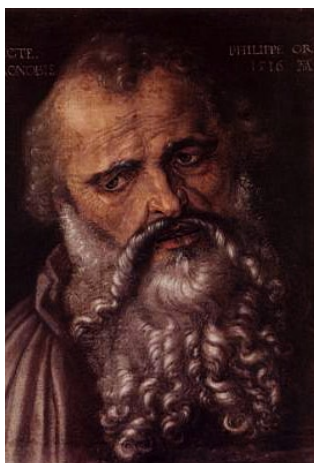

Hva forteller Filips evangelium?

- Filips evangelium består av et dokument i Codex II som utgjør en del av Nag Hammadi (NHC) samlingen av koptiske manuskripter som nå oppbevares i det koptiske museum i Kairo. Det har absolutt ingenting å gjøre med ”den hellige Filips evangelium” som er nevnt av den hellige Epifanius. Han hevdet at det ble brukt av noen egyptiske heretikere. Det har heller ingenting å gjøre med et evangelium som noen kirkelige forfattere påstår at tilhørte manikeerne.

- Dokumentet fra Nag Hammadi (NHC II 51 29-86, 19) har tittelen ”Evangeliet ifølge Filip” selv om det ikke er noe evangelium – det gir ikke noen fremstilling av Jesu liv – og det fremstilles ikke som en tekst skrevet av Filip. Faktisk ble tittelen lagt til en stund etter at det var opprinnelig forfattet, noe som trolig ble gjort på gresk i det tredje århundre. Navngivingen skjedde sannsynligvis fordi det ble hevdet i en populær fortelling at denne apostelen hadde plantet trærne som tømmermannen Josef lagde korset av.

Det ikke er noe evangelium – det gir ikke noen fremstilling av Jesu liv – og det fremstilles ikke som en tekst skrevet av Filip. Faktisk ble tittelen trolig lagt til på gresk i det tredje århundre. Navngivingen skjedde sannsynligvis fordi det ble hevdet i en populær fortelling at denne apostelen hadde plantet trærne som tømmermannen Josef lagde korset av.

- Dokumentet inneholder rundt hundre ideer, der noen er mer utviklet enn andre, men uten noen felles ledetråd mellom dem. 17 av disse skal være sagt av Vår Herre, av disse finnes ni i de kanoniske evangeliene, mens de åtte andre er nye. For det meste henviser de til avsnitt som er hentet fra tidligere kilder som enten er basert på prekener eller kateketisk materiale.

- Selv om disse ideene reflekterer en spesiell gnostisk lære, har de likevel noe til felles med andre gnostiske heresier, som for eksempel valentinianerne, slik som:

a) forståelsen av at den himmelske verden (Pleroma) er dannet av par: Faderen og den høyere Sophia, Kristus og Den hellige ånd – som ses på som kvinnelig, og Frelseren og den lavere Sophia som den materielle verden utgår fra.

b) at det finnes forskjellige Kristuser, og at Jesus i sin jordiske fremtoning bare er en av dem.

c) forståelse av frelse som en forening i denne verden mellom sjelen (det feminine elementet i mennesket) og engelen fra Pleroma (det maskuline elementet).

Dokumentet inneholder rundt hundre ideer, der noen er mer utviklet enn andre, men uten noen felles ledetråd mellom dem. For det meste henviser de til avsnitt som er hentet fra tidligere kilder som enten er basert på prekener eller kateketisk materiale.

d) at det er forskjell mellom åndelige mennesker (pneumatikere) som kan oppnå denne foreningen, og de psykiske eller ”hyliske”, eller materielle, som dette er umulig for.

► En av de hyppigste årsakene til at noen henviser til dette ”evangeliet” er hva det sier om Jesus og Maria Magdalena. Hun blir presentert som Kristi ledsager.

► Hun skal ha ”kysset Vår Herre ved mange anledninger (på munnen)” fordi hun elsket Ham mer enn alle disiplene.

► Det som ved første blick ser ut til å være uttrykksmåter med en erotisk undertone er i virkeligheten ment som tegn på at Maria Magdalena allerede hadde oppnådd den gnostiske fullkommenhet og hadde nådd lyset fordi Kristus hadde skjenket det til henne.

► Noe lignende menes når ”brudekammeret” blir beskrevet som et sakrament, eller bokstavelig talt som et mysterium som er høydepunktet av dåpen, salvingen, eukaristien og frelsen. Bildet på ekteskapet brukes for å symbolisere foreningen av sjelen og engelen i ”brudekammer”-sakramentet. Dette sakramentet fremstilles i Filips evangelium som det å tilegne seg menneskets opprinnelige enhet i denne verden, noe som vil bli kronet i den himmelske verden, og som ifølge forfatteren er det virkelige ”brudekammeret”.